

Kansanmusiikin rästyksestä Ruotsissa on huomattavaa kotiseututoimintaa

Kansanmusiikin rästyksestä Ruotsissa tavattomasta. Siellä on leikkimielisiä "pelimanniukkoja" kuten meillä, vaan kokonaisia yhtyeitä, joiden jäsenten lukumäärä saattaa kohota yli sadankin. Ruotsalaiset "pelimannit" ovat aivan tavallisia ihmisiä eri yhteiskuntaluokista. Salossa äsken vierailut Katrineholmin ystävyyspaikkakunnan 10-miehin pelimanniyhtye osoitti selvästi tämän seikan, sillä he olivat kaikki kaupunkilaisia.

Joukon johtajana toimi teollisuusvirkamies Thure Wedberg. Hän on soittanut nuorempana "mykkien" elokuvien viihdemusiikkia pianolla, mutta innostui nyöhemmin kansanmusiikkiin ja on nykyään kokonaan sen puoissa. Joukkueen vanhin jäsen, kansakoulunopettaja Gustaf Wetter on Ruotsin uudestisyntyneen kansanmusiikin kunnianarvoisia veteraaneja. Hän kuuluu maakunnallisen kansansoitinliiton perustajiin jäseniin. Hän on ollut liiton ensimmäinen sihteeri ja on nykyisin sen puheenjohtaja. Liitto — Södermanlands Spelmansförbund — perustettiin juhannuspäivänä v. 1925, jolloin oli läsnä 30 soittajaa eri puolilta lääninä, eräässä Malmköpingenin leirimajassa. Silloin oli kansanmusiikki samanlaisessa asemassa kuin Suomessa nyt. Toisin sanoen jotkut musiikin historiasta ja kansantunteesta kiinnostuneet tutkijat ja harrastelijat kuljeskelivat pitäjissä keräilemässä laulajilta ja soittajilta vanhoja sävelmiä. Liiton perustamistilaisuudessa ei kuitenkaan olisi arvannut, että jo parin vuoden kuluttua kansaa kerääntyisi tuhatmäärin eri pitäjissä kuuntelemaan pelimannien soittajaisia. Saadakseen lisää aineistoa, ryhtyivät liiton jäsenet tekemään suorannaisia ryntäysretkiä maa-

Katrineholmin kansansoitinyhtye kansallispuvuissaan.

kuntaan. Tämä elävöitti kotiseututoimintaa muillakin aloilla. Soittajat alkoivat käyttää kansallispukuja ja pukuharrastus levisi laajalti myös muiden kansalaisten keskuuteen. Pelimannimusiikki ja kansallispuvut tulivat kotiseutujuhlien keskeisimmiksi tunnevirittäjiksi.

Liitto ryhtyi avustamaan nuoria, lahjakkaita soittajia musiikkikouluihin, ja sellainen perustettiin myös Katrineholmiin. Paitsi soittajaisia pidettiin erikoisia kilpailuja, jopa sävellyskilpailuja. Viimemainitut toivat esiin joukon sävellyksiä, joista monet pääsivät suosikkikappaleiden asemaan. Näissä musiikkijuhlissa jaettiin mitaleita ja ansiomerkkejä, jotka yhä enemmän olivat omiaan innostamaan soittotaitoisia opiskelemaan kansanmusiikkia ja "viulutiedettä". Myöhemmin ryhdyttiin yhteistoimintaan Nuorisoseura-, Kotiseutu- ja Ruotsin Viulunrakentajaliiton kanssa. Spelmansförbund jakoi avustuksia mahdol-

lisimman monelle asianharrastajalle, joka hankki itselleen kotimaisen viulun.

Ottaen nämä kaikki huomioon voidaankin pitää varmana, että Ruotsi on uhrannut rahaa kansanmusiikin rikkauksien esillesaamiseen ja sen jakamiseen nykympolven omaisuudeksi ehkä enemmän kuin mikään muu maa koko maailmassa. Södermanlandin soittoharrastajien esimerkkiä seurasivat näet vähitellen kaikki muutkin maakunnat, ja varsinkin Taalainmaan metsistä on löytynyt valtavat määrät sävelaarteita, jopa niin paljon, että harrastus siellä on kansanmusiikkiin tällä hetkellä suurempi kuin Södermanlandissa.

Kuitenkin viimemainitun maakunnan kansanmusiikki on vivedusrikkaudessaan edelleenkin ensi sijalla. Työ aloitettiin siellä nimittäin niin paljon aikaisemmin, että unohduksen yöstä ehdittiin pelastaa mahdollisimman monipuolinen kokoelma. Näitä marseja, polkkia, vanhoja valsseja, katrilleja, pöytälauluja ja viisuja sekä kaikkien niiden väliltä olevia sävelmiä oli Katrineholmin pelimanneilla varastossa lukemattomia, jopa singahti joku suomalainen kansanlaulu heidän jouhistaan, joskin tahti tuntui olevan hiukan "ruotsalaistunut". Katrineholmin pelimannit esittivät Salossa pääasiassa juuri södermanlandilaista musiikkia etenkin "polskia", joiden rytmi muistutti poloneesia. Myöskin masurkan ja kahdeksasapolkan välimuotoja tapasi runsaasti. Toiset valsseista lähentelivät wienervalssseja ja ne ovat kulkeutuneet maakuntaan Värmlandista.

Salossesiintyivät pelimannit mm. kunnalliskodissa, jossa asukkaativat varsinkin lahtuneita saadesaamintaparseen siikin kautta kosketuskondan nuoruudenaikansa soittoihin. Salossesiintyivät pelimannit mm. kunnalliskodissa, jossa asukkaativat varsinkin lahtuneita saadesaamintaparseen siikin kautta kosketuskondan nuoruudenaikansa soittoihin. Salossesiintyivät pelimannit mm. kunnalliskodissa, jossa asukkaativat varsinkin lahtuneita saadesaamintaparseen siikin kautta kosketuskondan nuoruudenaikansa soittoihin. Salossesiintyivät pelimannit mm. kunnalliskodissa, jossa asukkaativat varsinkin lahtuneita saadesaamintaparseen siikin kautta kosketuskondan nuoruudenaikansa soittoihin.

dulla virinneeseen kotiseutuharrastukseen. Tätä ajatellen jätti opettaja Wetter heille 65:n sävelmän nuotit "alkupääomaksi". Katrineholmin pelimannit tekivät Salon vierailun jälkeen kiertomatkan Etelä-Suomessa esiintyen parina iltana myös Helsingin Kalastajatorpalla. Pelimannit vakuuttivat, että seuraavalla kerralla he osaaat suomalaisista sävelmistä soittaa ainakin "Honkain keskellä". Salolaisyleisö lauloi näet heille sen matkaeväiksi viimeisessä esitystilaisuudessa.